

ANADOLU AJANSI İNFOGRAFİK UYGULAMALARININ HABER TASARIM CEMİYETİ (SOCIETY FOR NEWS DESIGN) ÖLÇÜTLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

EVALUATION OF ANADOLU AGENCY INFOGRAPHIC APPLICATIONS BY SOCIETY FOR NEWS DESIGN

Öğr. Gör. Fadim AKCA

Gazi Üniversitesi Teknik Bilimler MYO. Tasarım Bölümü, fakca@gazi.edu.tr

Ankara / Türkiye

ORCID: 0000-0002-5569-157X

Doç. Dr. Nazik ÇELİK YILMAZ

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film Animasyon Bölümü, nazik.celik@dpu.edu.tr

Kütahya / Türkiye

ORCID: 0000-0002-9257-0339

ÖZET

Bilgiyi aktarmak için etkili bir yol olan infografikler; belli bir konu hakkındaki verileri, grafik tasarımın temelini kullanarak, o konunun düzenlenmesini sağlamakta ve böylece okuyucunun ilgisini kolayca çekebilmektedir. Teknolojinin gelişimiyle, görsel iletişim ağları ile birlikte bilginin paylaşımı da artmış, bu bilgilerin doğru ve estetik biçimde sunulması da önem kazanmıştır. Bu araştırmada, Türkiye'nin önemli bir haber ağı olan Anadolu Ajansı'nın 2016 yılında uygulamaya başladığı, nisan, mayıs aylarında yayınlanan ekonomi ve finans, kültür sanat konularındaki infografik tasarımlarından bazıları seçilmiştir. Uluslararası bir örgüt olan, Haber Tasarım Cemiyeti (Society For News Design) SND ölçütlerine göre, görsellik ve içerik bakımından uygunluğu değerlendirmek için ölçek geliştirilmiştir. SND içerik düzenleme ölçütleri ölçeğinin KMO değerleri 0,925, Bartlett testi sonucu 577,459, SND görsel tasarım ölçütleri ölçeği ise KMO testinde 0,858, Bartlett testi 800,686 (P<0,01) değerleri elde edilmiştir. Analizler sonucunda ölçeğin yüksek bir iç tutarlılığa ve güvenilirliğe sahip olduğu görülmüştür. Hazırlanan bu iki ölçekle değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirme yapılırken nicel araştırma paradigmasına uygun olarak, genel tarama modeli kullanılmıştır. İnfografik görsellerinin tasarım ve içerik düzenleme olarak, SND ölçütlerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Farklı disiplinlerden faydalanılarak hazırlanan infografiklerin, veriyi doğru ve en etkin biçimde tasarlanmanın önemini vurgulamak; görsel ile bilginin uyumu ve dengesini incelemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

¹ Bu çalışma Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Bölümü'nde hazırlanan "Anadolu Ajansı İnfografik Uygulamalarının Haber Tasarım Cemiyeti (Society for News Design) Ölçütleriyle Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Araştırmannın sonucunda, Anadolu Ajansı infografiklerinin, görsel tasarım ve içerik düzenleme ilkelerine uygunluğunda “kısmen sorunlar” görülse de infografiklerin görsel tasarım ve içerik düzenleme ölçütlerine uygunluğu hakkında katılımcılar “yeterli” olduğu görüşünü ifade etmişlerdir. **Anahtar Kelimeler:** İnfografik (Bilgi grafiği), Grafik Tasarım, AA (Anadolu Ajansı), SND (Society For News Design)

ABSTRACT

Infographics, an effective way of conveying information, use the foundation of graphic design to organize data on a specific topic, thus easily capturing the reader's attention. With the advancement of technology, the sharing of information has increased in conjunction with visual communication networks, emphasizing the importance of presenting this information accurately and aesthetically. In this research, some of the infographics related to economics and finance, culture, and arts published by the Anadolu Agency, a significant news network in Turkey, in April and May of 2016 were selected for evaluation based on the criteria of the Society For News Design (SND), an international organization. Scales were developed to assess their compatibility in terms of visual appeal and content based on SND content editing and visual design criteria. The KMO values for the SND content editing criteria scale were 0.925, and for the SND visual design criteria scale, it was 0.858. The Bartlett test results were 577.459 and 800.686 ($P<0.01$), respectively. The analyses showed that the scales had high internal consistency and reliability. Evaluation was carried out using these two scales, and a general survey model was used in accordance with the quantitative research paradigm. The compatibility of infographic visuals with SND criteria in terms of design and content editing was assessed. This study was conducted to emphasize the importance of designing data accurately and effectively using infographics prepared by benefiting from different disciplines and to examine the harmony and balance between visual and informational elements. The results of the research indicated that while there were "partial issues" in terms of compliance with the visual design and content editing criteria, participants expressed the opinion that the Anadolu Agency infographics were "sufficient" in terms of compliance with the visual design and content editing criteria.

Keywords: Infographic, Graphic Design, Anadolu Agency (AA), Society For News Design (SND)

1. GİRİŞ

Geçmiş dönemlerde bilginin paylaşımı simgeler, semboller, resim ve grafiklerle yapılırken günümüzde bunların yerini infografikler almaktadır. İnfografik olarak adlandırılan bilgi grafikleri, karmaşık verileri ilgi çekici bir şekilde iletmek için kullanılmaktadır (Harrison, Reinecke, & Chang, 2015). Dijital ortamların sıklıkla kullanımı bilginin hızlı tüketilmesi ve dikkatin kolay dağılmasına neden olmaktadır. Ancak dijital ortamlar, karmaşık ya da algılaması zor olan verilerin grafiklerle görselleştirilmesini ve infografiklerin yaygın biçimde kullanılmasını sağlar, böylece bilginin etkili ve hızlı bir şekilde aktarılmasında büyük önem taşır (Smiciklas, 2012). Birçok sektör veriyi görselleştirmek için infografik ile tasarım yapmakta ve veri yoğunluklarına göre farklı infografik türlerini kullanmaktadır. Bu sektörlerden biri olan habercilikte, bilginin doğru ve kolay biçimde algılanması büyük önem taşımaktadır.

Haberin sunulmasında büyük rol oynayan haber ajansları, bilgiyi tasarımla harmanlayarak servis eden önemli sosyal medya ağlarındandır. Değişen teknolojiye uyum sağlayan Anadolu Ajansı da uluslararası medyada yayın yapan ülke ve dünya gündeminde yer alan haberleri tasarlayarak günümüz koşullarına göre çalışmalarını farklı haber paketleriyle abonelerine sunan ulusal haber ajansıdır. “AA” Anadolu Ajansı Millî Mücadele ile ilgili bilgi vermek amacıyla Nisan 1920’de Mustafa Kemal Atatürk’ün talimatıyla kurulan Türkiye’nin ilk Ulusal Haber Ajansı’dır (Bülbül, 2002).

AA, basın kuruluşlarına 2016 yılında infografik haberlerini tanıtmış, ekonomi ve finans, politika, yaşam, kültür ve sanat, spor gibi farklı alanlarda ulusal ve uluslararası haber infografikleri servis etmeye başlamıştır (<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/aanin-infografik-haberleri-tanitildi/> 530475, 2022).

Haber tasarım cemiyeti, Society For News Desing (SND), olarak bilinen medya profesyonelleri; yazılı, internet tabanlı ve mobil yayınlar ile bu alanlarda ürünler oluşturan görsel iletişimcilere yönelik kâr amacı gütmeyen uluslararası bir organizasyondur. SND, dünyanın en iyi görsel gazeteciliğini oluşturan, geliştiren ve öğreten bir kuruluştur (<https://www.snd.org/about/code-of-ethics/>, 2022).

Merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan SND, 1979 yılında "The Society of Newspaper Designers" (Gazete Tasarımcıları Cemiyeti) adıyla Pennsylvania'da kurulmuş, 1997 yılında "The Society of Newspaper Design" olarak günümüzdeki adını almıştır (<https://www.snd.org/about/bylaws/>, 2022). Haber tasarımında en eski ve bu alanda ödüller veren kuruluş olduğu bilinmektedir.

Türkiye'nin ilk haber ajansı olan AA'nın infografik uygulamalarının incelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmada, Society For News Desing (SND) tasarım uygulamaları dikkate alınarak, AA tarafından ekonomi ve finans, kültür sanat, alanında hazırlanıp tasarlanan infografik uygulamaları incelenecektir.

Bu araştırmanın amacı; AA tarafından servis edilen politika, spor, sanat ve ekonomi konusunda tasarlanan infografik uygulamalarını görsel tasarım ilkeleri ve içerik düzenleme ilkeleri açısından SND tasarım ölçütlerine uygunluğunu grafik ve iletişim alanında eğitim veren öğretim elemanlarının görüşlerine göre tespit etmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- SND tasarım ölçütleri çerçevesinde AA'nın ekonomi ve finans, kültür ve sanat haberlerindeki infografik uygulamalarının iletişim ve grafik eğitimi veren öğretim elemanı görüşlerine göre görsel tasarım ilkeleri açısından uygunluğu nedir?

- SND tasarım ölçütleri çerçevesinde AA'nın ekonomi ve finans, kültür ve sanat haberlerindeki infografik uygulamalarının iletişim ve grafik eğitimi veren öğretim elemanı görüşlerine göre içerik düzenleme ilkeleri açısından uygunluğu nedir?

YÖNTEM

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, SND ölçütlerine göre infografik uygulamaları, ilgili alandan öğretim elemanları değerlendireceği için nicel araştırma yöntemlerinden "Genel Tarama Modeli" kullanılmıştır. Geçmişte ya da bulunduğu andaki var olan durumu, olduğu biçimde tanımlama amacıyla olan tarama modelinde konu ne ise onu etkileme ve değiştirme gibi bir amacı yoktur. Amacı o şeyi doğru biçimde gözlemleyerek ortaya çıkarmaktır. Buradaki asıl amaç değiştirmeye çalışmadan gözlemlemektir (Karasar, 1984).

Evren ve Örneklem

Türkiye'de Görsel Sanatlar ve İletişim alanında doktorasını tamamlayan öğretim elemanları bu çalışmanın evrenini, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 50 öğretim elemanı ise örneklemi oluşturmuştur.

Bu çalışmada, 2016 yılının Nisan ayında AA'nın infografik uygulamasına başlaması nedeniyle, 2016 yılı Nisan-Mayıs aylarında yayınlanan ekonomi ve finans, kültür sanat alanlarından birer infografik uygulaması seçilmiştir. Uygulaması yapılan infografik ile anlatılmak istenen bilginin metni incelenmiş ve uzman görüşünden yararlanılmıştır.

Tablo 1: Araştırma Örneklemine Cinsiyet, Fakülte, Unvan ve Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	-n-	-%-
Erkek	20	40
Bayan	30	60
Total	50	100
Fakültesi		
Güzel Sanatlar Fakültesi	25	50
İletişim Fakültesi	25	50
Unvan	-n-	%
Dr.	14	28
Yrd.Doç.Dr	18	36
Doç.Dr.	7	14
Doç.	5	10
Prof.	2	4
Prof.Dr	4	8
Mesleki Kıdem	-n-	-%-
0-5 Yıl	11	22,0
6-10 Yıl	10	20,0
11-15 Yıl	7	14,0
16-20 Yıl	11	22,0
20 Yıl ve Üstü	11	22,0

Tablo 1’de araştırma grubunda bulunan öğretim elemanlarının cinsiyet, fakülte, unvan ve mesleki kıdemlerine göre dağılımları bulunmaktadır. Yapılan analizlerde araştırma grubunda bulunan katılımcıların 30’u kadın (%60), 20’si erkektir (%40). Öğretim elemanlarının 25’i (%50) İletişim Fakültelerinde, 25’i ise (%50) Güzel Sanatlar Fakültelerinde görev yapmaktadır. Araştırma grubunda bulunan katılımcıların unvanlarına göre dağılımlarında, 2’si (%4) Profesör ve 4’ü ise (%8) Prof. Dr., 5’i (%10) Doçent, 7’si (%14) Doç. Dr., 18’i (%36) Yrd. Doç. Dr., 14’ü (%28) Dr. unvanlarına sahiptir. Araştırma kapsamındaki öğretim elemanlarının mesleki kıdemleri açısından dağılımlarına bakıldığında 11’i (%22) 16-20 yıl ve 11’i (%22) ise 20 yıl ve üstünde, 7’si (%14) 11-15 yıl, 10’u (%20) 6-10 yıl, 11’i (%22) 0-5 yıl, bir mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Araştırmadaki katılımcıların cinsiyet, unvan, fakülte ve mesleki kıdem açısından bakıldığında dengeli bir şekilde dağıldığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Veriler, grafik tasarım alanında evrensel olarak ortaya koyulan ilkelerin, infografik tasarımı alanında otorite olan SND’den ödül alan eser uygulamalarının çözümlenmesiyle elde edilen veriler yoluyla oluşturulmuştur.

İnfografik tasarımlarının SND ölçütlerine uygunluğunu tespit edebilmek için iki tane “SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği” ve “SND İçerik Düzenleme Ölçütleri Ölçeği” geliştirilmiştir. Ölçeğin maddeleri tasarım alanında ortaya konulan ve bu alanda otorite olan “SND” Society For News Design’ dan ödül alan eserler incelenerek, uygulamalarının çözümlenmesiyle hazırlanmıştır.

Ölçeğin hazırlanmasında İletişim Bilimleri, Eğitim Bilimleri ve Görsel Sanatlar alanından üçer uzman görüşü alınmış, literatüre dayalı kriterler belirlenmiş ve gerekli testlerden geçirilmiştir. Ölçeğin geçerliliğinin test edilmesinde “Açımlayıcı Faktör Analizi” tekniği kullanılmıştır.

İnfografikleri incelemek için hazırlanan bu ölçeklerin maddeleri grafik tasarımda evrensel olan ilkelerle oluşturulmuştur. AA tarafından tasarlanan infografikler, SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği ve SND İçerik Düzenleme Ölçütleri Ölçeği ile uzman görüşlerine göre değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerinin analizinde aritmetik ortalama ve frekans teknikleri kullanılmıştır. Anket formunda aritmetik ortalamasının hesaplanmasında aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$X = \frac{(\text{Çok İyi} \times 5) + (\text{İyi} \times 4) + (\text{Orta} \times 3) + (\text{Zayıf} \times 2) + (\text{Çok Zayıf} \times 1)}{N}$$

Hesaplanan aritmetik ortalamasının yorumlanması için bir ölçüt geliştirilmiş, bu ölçüt aşağıdaki formüle göre geliştirilmiştir:

$$\text{Ölçüt} = \frac{a - b}{5}$$

a- Çok iyi seçeneğine karşılık gelen 5 puan

b- Çok zayıf seçeneğine karşılık gelen 1 puan

5- Seçenek sayısı

$$\text{Ölçüt} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$\text{Ölçüt} = 0,80$$

Bu ölçüte göre aşağıdaki aralıklar belirlenmiştir.

Tablo 2: Puan Aralıkları

Aralık	Sonuç
1.00-1,79	Çok Zayıf
1.80-2,59	Zayıf
2,60-3,40	Orta
3,41-4,20	İyi
,21-5.00	Çok İyi

BULGULAR VE YORUM

AA infografik uygulamalarının iletişim ve grafik eğitimi veren öğretim elemanı görüşlerine göre görsel tasarım ve içerik düzenleme ilkeleri açısından uygunluğu, verilerin analizi ile elde edilen bulgular görülmektedir.

Tablo 3: Anadolu Ajansının Ekonomi ve Finans Haberlerindeki İnfografik Uygulamalarının Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Aritmetik Ortalaması

Fak_2		GSF	İletişim	Total	
		Ö. E 1,0	F Ö.E 2,0		
		\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	s
Ek_g1	Görsel doku algılamayı kolaylaştırmaktadır	3,72	3,88	3,80*	0,93
Ek_g2	Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır	3,36	3,44	3,40	0,97
Ek_g3	Görselede renkler amacına uygun kullanılmıştır	3,56	3,16	3,36	0,94
Ek_g4	Görselede nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmiştir	3,64	3,56	3,60*	0,78
Ek_g5	Sunumda görseller ve metinler dengeli biçimde yerleştirilmiştir	3,72	3,80	3,76*	0,80
Ek_g6	Dikkat çekilmesi istenen yerler vurgulanmıştır	3,76	3,44	3,60*	1,03
Ek_g7	Yardımcı görsel unsurlarla (Grafik, çizim, illüstrasyon) tasarımı zenginleştirilmiştir.	3,64	3,64	3,64*	0,85
Ek_g8	Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır	3,40	3,44	3,42*	1,03
Ek_g9	Görsele karmaşa hâkim değildir	3,40	3,28	3,34	0,80
Ek_g10	Sunumda kullanılan renkler uygundur	3,24	3,20	3,22	0,95
Ek_g11	Görsel bütünlük sağlanmıştır	3,48	3,52	3,50*	0,89
Ek_g12	Görsel hiyerarşi sağlanmıştır	3,32	3,64	3,48*	0,95
Ek_g13	Görsel denge sağlanmıştır	3,42	3,64	3,53*	0,92
Ek_g14	Görsel hareket ve devamlılık sağlanmıştır	3,60	3,52	3,56*	0,95
Ek_g15	Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir	3,32	3,32	3,32	0,94
Ek_g16	Çözünürlük yeterli düzeydedir	3,80	3,84	3,82*	0,92
Ek_g17	Doğru görsel seçimi yapılmıştır	3,52	3,56	3,54*	0,79
Genel Ortalama				3,52	*İyi

*İyi

** Çok iyi

Tablo 3'te Anadolu Ajansı'nın ekonomi ve finans haberlerindeki infografiklerin görsel tasarım ilkelerine uygunluğu konusunda öğretim elemanı görüşleri yer almaktadır. Analizlerin sonucunda öğretim elemanları ekonomi ve finans haberlerinin infografiklerini 17 SND görsel tasarım kriterinden 12'sinde iyi düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre "Görsel doku algılamayı kolaylaştırmaktadır.", "Görselede nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmiştir.", "Sunumda görseller ve metinler dengeli biçimde yerleştirilmiştir.", "Dikkat çekilmesi istenen yerler vurgulanmıştır.", "Yardımcı görsel unsurlarla (grafik, çizim, illüstrasyon) tasarımı zenginleştirilmiştir.", "Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır.", "Görsel bütünlük sağlanmıştır.", "Görsel denge sağlanmıştır.", "Görsel hareket ve devamlılık sağlanmıştır.", "Çözünürlük yeterli düzeydedir." ve "Doğru görsel seçimi yapılmıştır." kriterleri, ekonomi ve finans infografik uygulamalarında iyi düzeyde olarak ifade edilmiştir ($\bar{X} > 3,40$). Bunun yanında ekonomi ve finans alanındaki infografikler görsel tasarım bakımından öğretim elemanlarına göre 5 SND ölçütünde orta düzeydedir. Derinlemesine incelendiğinde öğretim elemanlarına göre "Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır.", "Görselede renkler amacına uygun kullanılmıştır.", "Görsele karmaşa hâkim değildir.", "Sunumda kullanılan renkler uygundur.", "Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir." kriterleri, ekonomi ve finans infografiklerinde orta düzeyde gerçekleşmiştir ($\bar{X} < 3,41$).

AA'nın ekonomi ve finans haberlerine ilişkin infografiklerin bütününe bakıldığında öğretim elemanlarının görüş ortalaması ($\bar{X} = 3,52$) bulunmuştur. Bu değer öğretim elemanlarının ekonomi ve finans haber infografiklerinin, görsel tasarım açısından olumlu bulduklarını göstermektedir.

Tablo 4: Anadolu Ajansının Ekonomi ve Finans Haberlerindeki İnfografik Uygulamalarının İçerik Hazırlama İlkeleri Açısından Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Aritmetik Ortalaması

		GSF	İletişim	Toplam	
		Ö.E	F.Ö.E	\bar{X}	s
Ek_İ1	İçerik amaca uygundur	3,960	4,120	4,040*	,6376
Ek_İ2	İçerik günceldir.	4,160	3,960	4,060*	,8430
Ek_İ3	İçerik ilgi çekicidir	3,480	3,708	3,592*	,8878
Ek_İ4	İçerik özgündür	3,458	3,542	3,500*	,9225
Ek_İ5	Anlatımda canlılık, anlaşılabilirlik ve akıcılık söz konusudur	3,360	3,600	3,480*	,9739
Ek_İ6	İçerik habere uygundur	3,840	4,040	3,940*	,7669
Ek_İ7	Okuru yönlendirici görsel etki merkezi (dikkat çekilmek istenen haber) net bir şekilde algılanmaktadır.	3,600	3,640	3,620*	,7796
Ek_İ8	Başlıklar dikkat çekicidir	3,500	3,520	3,510*	,8196
Ek_İ9	Seçilen yazı karakteri ve büyüklüğü okuyucunun rahat okuyabileceği şekildedir	3,667	3,480	3,571*	,8660
Ek_İ10	Kullanılan kavramlar anlatılmak istenen temayı iyi sunmaktadır	3,667	3,680	3,673*	,8007
Ek_İ11	İçerik yayın ilkelerine uygundur	3,917	4,042	3,979*	,7576
Ek_İ12	Görselde ayrıntılı ve gereksiz bilgiye yer verilmemiştir	3,958	3,840	3,898*	,7970
Genel Ortalama				$\bar{X} = 3,74$ (İyi)	

Tablo 4'te AA'nın ekonomi ve finans haberlerindeki infografiklerin içeriklerine ilişkin öğretim elemanlarının görüş ortalamaları yer almaktadır. Yapılan analizlerde 12 içerik kriterinin hepsinde de öğretim elemanları ekonomi ve finans haberlerine ilişkin olumlu görüştedir. Ekonomi ve finans haber infografiklerinde özellikle içeriğin amaca uygun olması ($\bar{X} = 4,04$) ve içeriğin güncel olması ($\bar{X} = 4,06$) kriterlerinde öğretim elemanları görüşlerinden alınan ortalamaların oldukça yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. 12 içerik ölçütünde öğretim elemanlarının ekonomi ve finans infografik uygulamaları görüşlerinin ortalaması 3,74'tür. Bu da genel olarak ekonomi ve finans infografiklerine yönelik içeriğin iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 5: Anadolu Ajansı'nın Kültür Sanat Haberlerindeki İnfografik Uygulamalarının Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Aritmetik Ortalaması

		GSF Ö.E	İletişim F. Ö.E	Toplam	
		\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	s
Kltr_g1	Görsel doku algılamayı kolaylaştırmaktadır	3,480	3,520	3,500*	,9530
Kltr_g2	Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır	3,720	3,480	3,600*	,9897
Kltr_g3	Görselde renkler amacına uygun kullanılmıştır	3,600	3,320	3,460*	,9521
Kltr_g4	Görselde nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmiştir	3,560	3,458	3,510*	,9601
Kltr_g5	Sunumda görseller ve metinler dengeli biçimde yerleştirilmiştir	3,240	3,480	3,360	,9424
Kltr_g6	Dikkat çekilmesi istenen yerler vurgulanmıştır	3,640	3,360	3,500*	,9949
Kltr_g7	Yardımcı görsel unsurlarla (Grafik, çizim, illüstrasyon) tasarımı zenginleştirilmiştir.	3,360	3,400	3,380	,8781
Kltr_g8	Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır	3,240	3,400	3,320	,9781
Kltr_g9	Görsele karmaşa hâkim değildir	3,520	3,240	3,380	1,0079
Kltr_g10	Sunumda kullanılan renkler uygundur	3,480	3,208	3,347*	1,0318
Kltr_g11	Görsel bütünlük sağlanmıştır	3,440	3,400	3,420*	,9495
Kltr_g12	Görsel hiyerarşi sağlanmıştır	3,360	3,280	3,320	1,0388
Kltr_g13	Görsel denge sağlanmıştır	3,520	3,360	3,440*	,9930
Kltr_g14	Görsel hareket ve devamlılık sağlanmıştır	3,400	3,160	3,280	,9906
Kltr_g15	Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir	3,040	3,040	3,040	,9026
Kltr_g16	Çözünürlük yeterli düzeydedir	3,640	3,280	3,460*	1,1466
Kltr_g17	Doğru görsel seçimi yapılmıştır	3,520	3,400	3,460*	,9521
GENEL ORTALAMA				$\bar{X} = 3,39$ (Orta)	

Tablo 5'te AA'nın kültür ve sanat haberlerindeki infografiklerin, görsel tasarım ilkelerine olan uygunluğu açısından öğretim elemanı görüşlerinin aritmetik ortalamaları yer almaktadır. Aritmetik ortalamalara bakıldığında öğretim elemanları kültür ve sanat infografiklerini 10 kriterde iyi, 7 kriterde ise orta düzeyde olarak değerlendirmiştir. Detaylı olarak incelendiğinde öğretim elemanları kültür ve sanat infografiklerini "Görsel doku algılamayı kolaylaştırmaktadır.", "Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır.", "Görselde renkler amacına uygun kullanılmıştır.", "Görselde nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmiştir.", "Dikkat çekilmesi istenen yerler vurgulanmıştır.", "Sunumda kullanılan renkler uygundur.", "Görsel bütünlük sağlanmıştır.", "Görsel denge sağlanmıştır.", "Çözünürlük yeterli düzeydedir." ve "Doğru görsel seçimi yapılmıştır." kriterleri açısından iyi ve olumlu düzeyde olarak ifade etmişlerdir. Ancak "Yardımcı görsel unsurlarla (Grafik, çizim, illüstrasyon) tasarımı zenginleştirilmiştir.", "Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır.", "Görsele karmaşa hâkim değildir.", "Görsel hiyerarşi sağlanmıştır.", "Görsel hareket ve devamlılık sağlanmıştır." ve "Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir." kriterlerinde ise sanat ve kültür infografiklerini orta düzeyde ve kısmen yetersiz olarak değerlendirmişlerdir. Görsel tasarım kriterlerinin tamamına bakıldığında elde edilen 3,39 aritmetik ortalama, öğretim elemanlarının bu konuda kısmen sorunlar gözlemlediklerini ve orta düzeyde bir değerlendirme yapıldığını göstermektedir.

Tablo 6: Anadolu Ajansı'nın Kültür Sanat Haberlerindeki İnfografik Uygulamalarının İçerik Düzenleme İlkeleri Açısından Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Aritmetik Ortalaması

		GSF Ö.E	İletişim F.Ö.E	Toplam	
		\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	s.s
Kltr_İ1	1.İçerik amaca uygundur	3,760	3,760	3,760*	,77
Kltr_İ2	2.İçerik günceldir.	3,680	4,000	3,840*	,88
Kltr_İ3	3.İçerik ilgi çekicidir	3,360	3,440	3,400	,96
Kltr_İ4	4.İçerik özgündür	3,400	3,080	3,240	1,04
Kltr_İ5	5.Anlatımda canlılık, anlaşılabilirlik ve akıcılık söz konusudur	3,240	3,320	3,280	1,05
Kltr_İ6	6.İçerik habere uygundur	3,840	3,760	3,800*	,88
Kltr_İ7	7.Okuru yönlendirici görsel etki merkezi (dikkat çekilmek istenen haber) net bir şekilde algılanmaktadır.	3,520	3,480	3,500*	,95
Kltr_İ8	8.Başlıklar dikkat çekicidir	3,480	3,320	3,400	,85
Kltr_İ9	9.Seçilen yazı karakteri ve büyüklüğü okuyucunun rahat okuyabileceği şekildedir	3,240	3,120	3,180	1,04
Kltr_İ10	10.Kullanılan kavramlar anlatılmak istenen temayı iyi sunmaktadır	3,360	3,240	3,300	,86
Kltr_İ11	11.İçerik yayın ilkelerine uygundur	3,720	3,750	3,735*	,86
Kltr_İ12	12.Görselde ayrıntılı ve gereksiz bilgiye yer verilmemiştir	3,560	3,440	3,500*	,909 1
Genel Ortalama				$\bar{X}=3,49$ (İyi)	

Tablo 6'da AA'nın kültür ve sanat haberlerindeki infografiklerin içerik düzenleme ilkeleri açısından uygunluğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin aritmetik ortalamaları bulunmaktadır. Öğretim elemanı görüşlerinden hesaplanan kültür ve sanat infografiklerindeki içeriklere ilişkin, aritmetik ortalamaya bakıldığında, "İçerik amaca uygundur.", "İçerik günceldir.", "İçerik habere uygundur.", "Okuru yönlendirici görsel etki merkezi (dikkat çekilmek istenen haber) net bir şekilde algılanmaktadır." ve "İçerik yayın ilkelerine uygundur." kriterlerinde iyi ve olumlu değerlendirmelerinin öne çıktığı görülmektedir. Ancak "İçerik ilgi çekicidir.", "İçerik özgündür.", "Anlatımda canlılık, anlaşılabilirlik ve akıcılık söz konusudur.", "Başlıklar dikkat çekicidir.", "Seçilen yazı karakteri ve büyüklüğü okuyucunun rahat okuyabileceği şekildedir." ve "Kullanılan kavramlar anlatılmak istenen temayı iyi sunmaktadır." Kriterlerinde ise öğretim elemanları, kısmen olumsuz yani orta düzeyde görüşündedirler. Kültür ve sanat haber infografiklerinin, içerik düzenleme ilkeleri açısından uygunluğuna ilişkin, tüm kriterlerin öğretim elemanlarının görüşlerinin aritmetik ortalaması 3,49'dur. Bu durum genel olarak, AA'nın kültür ve sanat haberlerindeki infografiklerin içerik düzenleme ilkeleri açısından uygunluğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin iyi düzeyde olduğunun göstergesidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma verileri incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

AA'nın ekonomi ve finans haberleri infografiklerin bütününe ilişkin, öğretim elemanlarının görüş ortalaması, görsel tasarım ilkeleri açısından genel olarak olumlu bulunmuştur. Bunun yanında öğretim elemanı görüşlerince; "Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır", "Görselde renkler amacına uygun kullanılmıştır", "Görsele karmaşa hâkim değildir", "Sunumda kullanılan renkler uygundur", "Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir" kriterleri ekonomi ve finans infografiklerinde orta düzeyde gerçekleşmiştir.

AA'nın ekonomi ve finans haberlerindeki infografiklerin içeriklerine ilişkin, öğretim elemanlarının görüş ortalamaları oldukça yüksek ve olumlu düzeydedir.

AA'nın kültür ve sanat haberlerindeki infografiklerin, görsel tasarım ilkeleri açısından uygunluğunu incelendiğinde, öğretim elemanları kısmen sorunlar gözlemlediklerini belirtmişlerdir.

AA'nın kültür ve sanat haberlerindeki infografiklerin, içerik düzenleme ilkeleri açısından uygunluğuna bakıldığında, öğretim elemanları genel olarak olumlu görüştedirler. Ancak "İçerik ilgi çekicidir.", "İçerik özgündür.", "Anlatımda canlılık, anlaşılabilirlik ve akıcılık söz konusudur.", "Başlıklar dikkat çekicidir.", "Seçilen yazı karakteri ve büyüklüğü okuyucunun rahat okuyabileceği şekildedir" ve "Kullanılan kavramlar anlatılmak istenen temayı iyi sunmaktadır." ölçütlerinde ise öğretim elemanlarının görüşleri kısmen olumsuz; yani orta düzeydedir.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; infografiklerin, görsel tasarım ve içerik düzenleme ilkelerine uygunluğu açısından, kısmi sorunlar görülmektedir. Bir haberin infografik uygulaması görsel ve içerik olarak haberlerin tümleyicisidir. İnfografikler görsel tasarım ve içerik düzenleme ilkeleriyle bir bütün olarak uygun olduğunda daha kolay anlaşılacak, dolayısıyla da yüksek düzeyde bir uyarım etkisi yapacaktır. Kardgar'a (2017) göre; infografikler kesinlikle sadece bir süs aracı olarak ve gelişigüzel kullanılmamalı; görsel ile içerik tamamlama amaçlı, bilgilendirici ve anlatılmak istenen mesajı kavratıcı olmalıdır. Bu çalışmanın bulgularına göre; AA'nın hazırlamış olduğu, infografik haberlerin görsel tasarım ilkelerine uygunluğu açısından, genel olarak araştırma katılımcıları yeterli görüşünü ifade etmişlerdir. Literatüre bakıldığında Schrock (2017), Mendenhall ve Summers'in (2015) yaptıkları çalışmalara göre; infografik uygulamalarında temel unsur, grafiklerdir ve bu yönüyle ajansın piyasaya servis edilen infografik ürünlerinin, yeterli olduğu ileri sürülebilir. Bunun yanında araştırmalara göre, infografik uygulamalarında yazıların ve içeriğin az ve öz olması gerektiği belirtilmektedir (Krauss, 2012; Toth, 2013). AA'nın hazırlamış olduğu infografiklere bu açıdan bakıldığında, infografiklerin gereksiz ayrıntı ve içeriklere sahip olduğu konusunda katılımcıların kısmi görüşleri söz konusudur. İçerikteki bilgilerin ve kavramların azaltılması durumunda bu sorunun giderilmesi söz konusu olabilir.

KAYNAKÇA

Bülbül, A. R. (2001). *Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar*, Nobel Yayınları, Ankara.

Harrison, L.; Reinecke, K. & Chang, R. (2015). *Infographic aesthetics: Designing for the first impression*. In *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems* pp: 1187-1190.

Karasar, N. (1984). *Bilimsel Araştırma Metodu*, Hacetepe Taş Kitapçılık, Ankara.

Kardgar, A. (2017). *Measuring the impacts of developing strategies for instruction and assessment of infographics for first-year technology college students*, Master Thesis, Purdue University.

Krauss, J. (2012). "Infographics: More than Words Can Say" *Learning & Leading with Technology*, 39(5):10-14.

Mendenhall, S. & Summers, S. (2015). *Designing research: using infographics to teach design thinking. composition. Journal of Global Literacies. Technologies and Emerging Pedagogies*, 3(1): 359-371.

Schrock, K. (2014). Infographics as a creative assessment. Retrieved 20 December, 2017 from: <http://www.schrockguide.net/infographics-as-an-assessment.html>

Toth, Christopher, (2013). "Revisiting A Genre Teaching Infographics In Business And Professional Communication Courses Business Communication Quarterly", Sage Journals, 76(4):446-457.

AA, Anadolu Ajans, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/aanin-infografik-haberleri-tanitildi/530475>, 2022.

SND, Society For News Design, <https://www.snd.org/about/code-of-ethics/>, 2022.

SND, Society For News Design, <https://www.snd.org/about/bylaws/>, 2022.

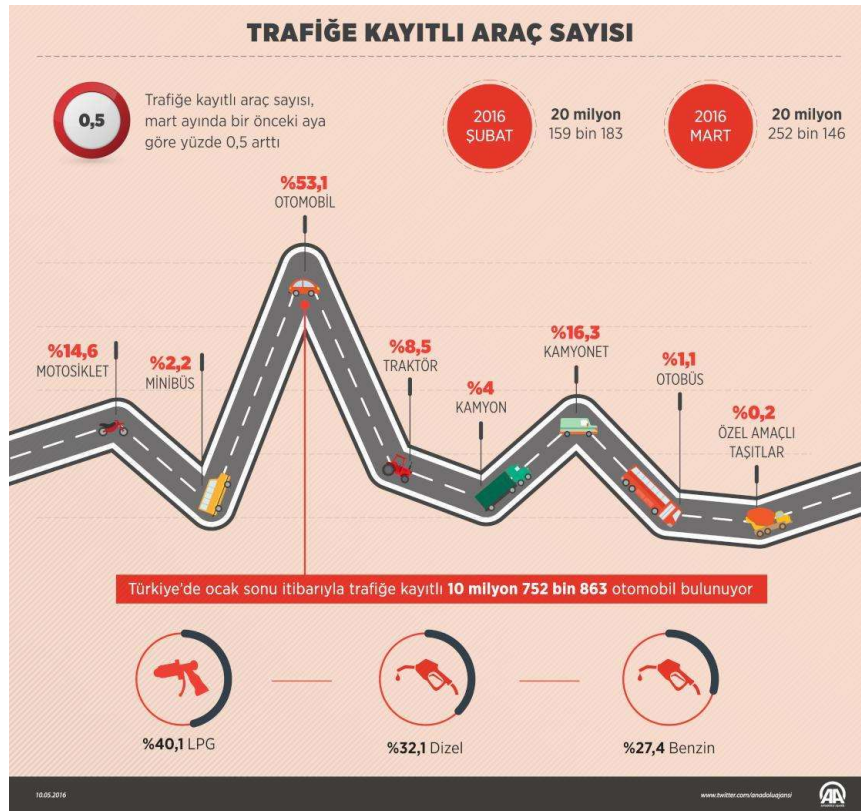
EKLER

Ek-1. Anket Formu

GÖRSEL	Çok İyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
Görsel doku algılamayı kolaylaştırmaktadır	O	O	O	O	O
Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır	O	O	O	O	O
Görselde renkler amacına uygun kullanılmıştır	O	O	O	O	O
Görselde nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmiştir	O	O	O	O	O
Tasarım ilkeleri doğru kullanılmıştır	O	O	O	O	O
Sunumda görseller ve metinler dengeli biçimde yerleştirilmiştir	O	O	O	O	O
Tasarım estetikdir					
Dikkat çekilmesi istenen yerler vurgulanmıştır	O	O	O	O	O
Yardımcı görsel unsurlarla (Grafik, çizim, illüstrasyon) tasarımı zenginleştirilmiştir	O	O	O	O	O
Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır	O	O	O	O	O
Görsele karmaşa hâkim değildir	O	O	O	O	O
Sunumda kullanılan renkler uygundur	O	O	O	O	O
Görsel bütünlük sağlanmıştır	O	O	O	O	O
Görsel hiyerarşi sağlanmıştır	O	O	O	O	O
Görsel denge sağlanmıştır	O	O	O	O	O
Görsel hareket ve devamlılık sağlanmıştır	O	O	O	O	O
Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir	O	O	O	O	O
Çözünürlük yeterli düzeydedir	O	O	O	O	O
Doğru grafik tasarımı kullanılmıştır	O	O	O	O	O
Doğru görsel seçimi yapılmıştır	O	O	O	O	O
İÇERİK	Çok İyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
İçerik amaca uygundur	O	O	O	O	O
İçerik günceldir.	O	O	O	O	O
İçerik ilgi çekicidir	O	O	O	O	O
İçerik özgündür	O	O	O	O	O
Anlatımda canlılık, anlaşılabilirlik ve akıcılık söz konusudur	O	O	O	O	O
İçerik habere uygundur	O	O	O	O	O

Okuru yönlendirici görsel etki merkezi (dikkat çekilmek istenen haber) net bir şekilde algılanmaktadır	O	O	O	O	O
Başlıklar dikkat çekicidir	O	O	O	O	O
Seçilen yazı karakteri ve büyüklüğü okuyucunun rahat okuyabileceği şekildedir	O	O	O	O	O
Kullanılan kavramlar anlatılmak istenen konu ve temayı iyi sunmaktadır	O	O	O	O	O
İçerik yayın ilkelerine uygundur	O	O	O	O	O
Görselde ayrıntılı ve gereksiz bilgiye yer verilmemiştir	O	O	O	O	O

Ek-2. İnfografikler ve Haber Metinleri EKONOMİ VE FİNANS

Trafığe kayıtlı araç sayısı, mart ayında bir önceki aya göre yüzde 0,5 artarak 20 milyon 159 bin 183'ten 20 milyon 252 bin 146'ya çıktı.

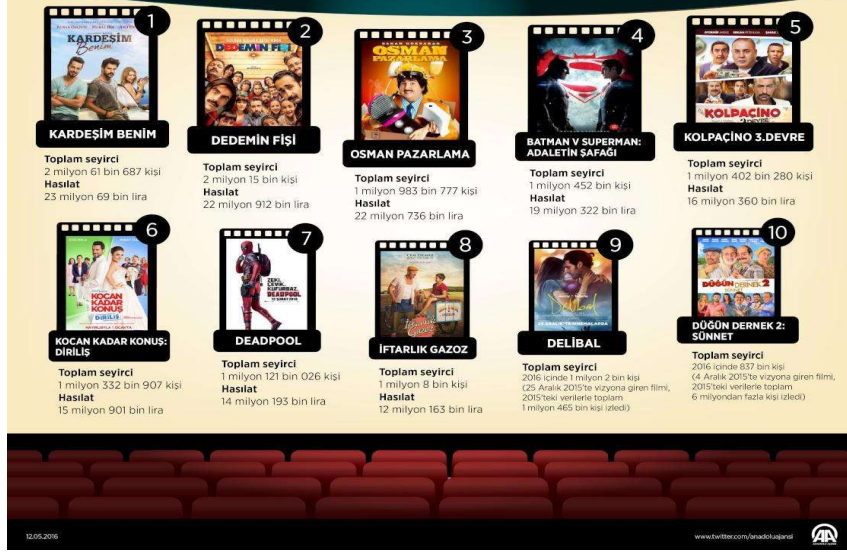
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), mart ayına ilişkin Motorlu Kara Taşıtları İstatistiklerini açıkladı. Buna göre, mart sonu itibarıyla trafiğe kayıtlı toplam 20 milyon 252 bin 146 taşıtlın yüzde 53,1'ini otomobil, yüzde 16,3'ünü kamyonet, yüzde 14,6'sını motosiklet, yüzde 8,5'ini traktör, yüzde 4'ünü kamyon, yüzde 2,2'sini minibüs, yüzde 1,1'ini otobüs, yüzde 0,2'sini ise özel amaçlı taşıtlar oluşturdu.

Trafığe kaydı yapılan toplam 101 bin 962 taşıt içinde otomobil yüzde 58,7 ile ilk sırada yer aldı. Bunu sırasıyla yüzde 15,6 ile kamyonet, yüzde 13 ile motosiklet, yüzde 7,2 ile traktör takip etti. Taşıtların yüzde 5,5'i ise minibüs, otobüs, kamyon ve özel amaçlı taşıtlardan oluştu.

KÜLTÜR VE SANAT

SİNEMANIN GÖZDESİ YERLİ FİLMLER

Yılın ilk 4 ayında en çok izlenen 10 filmde 8'ini yerli yapım filmler oluşturdu

Yılın ilk 4 ayında en çok izlenen 10 filmde 8'i yerli yapım oldu.

Box Office Türkiye'den derlenen bilgilere göre, yönetmenliğini Mert Baykal'ın yaptığı, başrollerini Burak Özçivit, Murat Boz ve Aslı Enver'in paylaştığı "Kardeşim Benim", vizyonda kaldığı 11 haftada 2 milyon 61 bin 687 kişi tarafından izlenerek 2016 yılının ilk 4 ayında en çok izlenen film olarak ilk sıraya yerleşti.

Meltem Bozoflu'nun yönettiği "Dedemin Fişi", vizyonda kaldığı 9 haftada, 2 milyon 15 binin üzerinde izleyiciye ulaşarak 22 milyon 912 bin lira hasılat elde etti.

Togan Gökbakar'ın yönettiği, Şahan Gökbakar, Mehmet Selim Akgül, Liberat Niyoyandika ve Feriştah Senem Yıldırım'ın oynadığı "Osman Pazarlama", yılın en çok izlenen filmleri arasında 3. sırada yer aldı.

Yönetmenliğini Zack Snyder'in yaptığı "Batman v Superman: Adaletin Şafağı", 2016'nın en çok izlenen filmleri arasında 4. sıraya yerleşti.

En çok izlenen filmler arasında 5. sırada, yönetmenliğini ve senaryosunu Şafak Sezer'in üstlendiği "Kolpaçino 3.Devre" filmi yer aldı.

"Kocan Kadar Konuş: Diriliş" listenin altıncı sırasında görülürken, 7. sırada "Deadpool", 8. sırada "İftarlık Gazoz", 9. sırada ise "Delibal" filmleri yer aldı.

Selçuk Aydemir'in yazıp yönettiği, Ahmet Kural, Murat Cemcir, Rasim Öztekin, Devrim Yakut ve Ulaş Torun'un rol aldığı "Düğün Dernek 2: Sünnet", 2016 yılı içinde 837 binden fazla kişi tarafından izlenerek listenin 10. sırasına yerleşti.